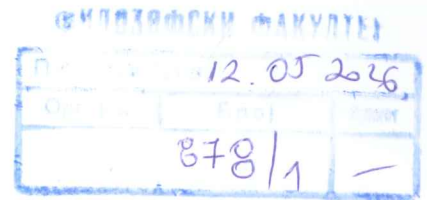

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Извештај комисије за избор др Јулијане Марковић у звање научни сарадник

На XI Редовној седници Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду одржаној 09.04.2026, именовани смо у комисију за избор др Јулијане Марковић у звање научни сарадник.

Прегледом материјала који нам је достављен, као и на основу увида у њен научни рад и публикације, Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду подносимо овај извештај.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име и презиме: Јулијана Марковић

Година рођења: 1992.

Назив институције у којој је запослен: /

Претходна запослења: Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Образовање

Основне академске студије: 2011-2015, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Одбрањен мастер или магистарски рад: 2016, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Одбрањена докторска дисертација: 2025, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Постојеће научно звање: /

Научно звање које се тражи: научни сарадник

Датуми избора у стечена научна звања (укључујући и постојеће)

научни сарадник: /

виши научни сарадник: /

Област науке у којој се тражи звање: хуманистичке науке

Грана науке у којој се тражи звање: историја уметности

Научна дисциплина у којој се тражи звање: историја уметности и визуелне културе новог века

Назив матичног научног одбора којем се захтев упућује: МНО за историју, археологију и етнологију

Стручна биографија

Јулијана Марковић рођена је 1992. године. Основне и мастер академске студије историје уметности завршила је на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Докторске академске студије на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду уписала је 2017. године и окончала одбраном докторске дисертације под називом *Црквена уметност у Нишкој епархији у првој половини XIX века*, 10. децембра 2025. године.

Од 2018. године ангажована је на Филозофском факултету Универзитета у Београду, најпре као стипендиста на научноистраживачком пројекту *Представе идентитета у уметности и вербално-визуелној култури новог и модерног доба*, а од 2021. године као истраживач-сарадник на Институту за историју уметности и Центру за дигиталну историју уметности. Била је део тима пројекта *Човек и друштво у време кризе* 2022. године, у оквиру кога је остварила учешће на конференцији, написала и припремила за публикавање рад под називом *Rebellion, Crisis and Visual Culture in the Diocese of Niš (1805-1878)*. Стекла је стручно искуство радом у Етнографском музеју, као кустос приправник 2017-2018 године.

Током досадашњег радног ангажовања на Филозофском факултету, дала је значајан и потврђен допринос успостављању и развоју Центра за дигиталну историју уметности, посебно у осмишљавању, структурирању и уређењу истраживачке базе, чиме су постављени темељи за даљи рад. Додатно ангажовање у пољу промоције и презентације културног наслеђа, кандидаткиња је остварила кроз ангажман у припреми и писању каталога збирке Епархије нишке. Учествовала је као део тима Филозофског факултета у истраживању сакралне топографије општине Босилеград и Тимочке епархије

(2018-2023), Пирота и Ниша (2016-2018) и том приликом израдила теренску документацију. Од 2017. године члан је Друштва историчара уметности и визуелне културе новог века.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Научна дисциплина: Историја уметности и визуелне културе новог века

Истраживачки правац 1: Црквена уметност хришћана у Османском царству

Истраживање кандидаткиње усмерено је на систематско проучавање црквене уметности хришћана у Османском царству, просторно и временски одређене црквено-политичким оквирима Нишке епархије од Кочине крајине до присаједињења Кнежевине Србији, корпуса који раније није био предмет систематичне методолошке анализе. Полазећи од методолошког оквира историје уметности и студија визуелне културе црквено градитељство и сликарство сагледава као интегрални део литургијског живота и верске културе у вишеконфесионалној средини Османског царства. Применом иконографско-иконолошког приступа анализирани су визуелни мотиви и њихова повезаност са релевантним текстуалним изворима, док је увођењем социолошке теорије актера и мрежа сагледана комплексна мрежа учесника укључених у процесе настанка, обликовања и функционисања црквене уметности. Такав приступ доследно је развијен и примењен у докторској дисертацији и студијама које су посвећене појединачним феноменима међу којима су „Делатност велешких зографских радионица у Нишкој епархији у првој половини 19. века“ (2022) и „Зидно сликарство (1827) манастира Свети Роман“ (2024). Применом комплексног методолошког оквира и интердисциплинарним приступом критички је анализирана обимна архивска и теренска грађа чиме је уметност приказана први пут као интегрални део токова српске и балканске уметности деветнаестог века, што је значајно унапредило знања српске историје уметности новог века.

Истраживачки правац 2: Визуелна култура, идентитет и меморија

Кандидаткиња успешно интегрише студије визуелне културе, меморијалне политике и интердисциплинарне приступе у тумачењу сакралних и споменичких објеката и литургијских предмета. Применом овако постављеног интерпретативног модела излагањем „Побуна и памћење: визуелна култура и формирање колективног идентитета у нишкој епархији 1800-1878“ (2022) визуелни и ритуални феномени сагледани су као носиоци идеолошких и идентитетских значења. Црквени објекти посматрани су као визуелни медији колективног памћења, идентитета и друштвеног опоравка. Радом „Russian Participation in the 1600th Anniversary Celebration of the Edict of Milan in Niš“ (2025), у коме је примењена иста методологија, додатно је успешно проширила хронолошке и тематске оквире постављене докторском дисертацијом. У сваком од наведених истраживачких праваца, кандидаткиња је показала високу истраживачку компетентност и самосталност.

3. ПРИКАЗ НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ РЕЗУЛТАТА

“Russian Participation in the 1600th Anniversary Celebration of the Edict of Milan in Niš”, in: The Transfer of Icons and Religious Objects: From The Russian Empire to Serbian Communities, Belgrade 2025, 114-133.

У раду се анализира улога Руске православне цркве и њених представника у државно-црквеној прослави одржаној у Нишу 1913. године, као и симболичка улога размене црквених објеката у оквиру тог догађаја. На основу архивске грађе и савремене периодике, разматрају се састав и деловање руске делегације, програм јубилеја, као и симболичке функције литургијских чинова, процесација, споменика и дипломатских дарова. Посебна пажња посвећена је преносу икона и литургијских предмета као виду религијског покровитељства и средству меке моћи, као и начинима на које су заједнички православни идентитет и панславистичке идеје артикулисани кроз визуелну културу и ритуал. Рад је заснован на интердисциплинарном приступу који повезује студије визуелне културе и културне историје. Научни допринос кандидаткиње огледа се у томе што се ритуали и предмети као носиоци визуелне културе тумаче као активни чиниоци идентитетских и симболичких пракси у културној и верској дипломатији. Кандидаткиња је једини аутор рада, самостално је спровела истраживање, формулисала теоријски оквир и израдила рукопис у целини.

4. ПОКАЗАТЕЉИ УСПЕХА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

4.1. Утицајност

Број цитата истраживача: према бази *Google Scholar* – 3, према бази *Dimensions* (проверено 28.3.2026.) – 2, према личној бази истраживача – 5, Хиршов индекс – 1.

Одабрани цитати:

Јулијана Марковић „Делатност велешких зографских радионица у Нишкој епархији у првој половини 19. века“, *Patrimonium.mk*, година 15, број 20 (Скопје 2023), 299-310. UDK75.052.071.1(=163.3:497.713):271.222(497.11)-773-9"18".

- Д. Николовски „Творештвото на следбениците на зографот Теодосиј Зограф од Велес“, *Patrimonium.mk* година 16, број 21 (Скопје 2023), УДК: 75.046.3Теодосиј Зограф 75.046.3(497.713)"18".

Јулијана Марковић „Иконостас цркве Светих Апостола у Турековцу“, *Студије визуелне културе Балкана 2* (Београд 2019), 143-174.

- А. Куюмџиев, *Произведения на светогорски зографи в България (1750-1850) / Works of Athonite Icon painters in Bulgaria (1750-1850)*, Българска академия на науките, Институт за изследване на изкуствата Bulgarian Academy of Sciences, Institute of Art Studies, София, 2021. ISBN 978-619-7619-07-2

Јулијана Марковић „Владарски троновы у цркви Рођења пресвете Богородице у Лесковцу и Силаска светог Духа на Апостоле у Власотинцу“, *Лесковачки зборник LVIII* (Лесковац 2018), 291-306.

- Н. Макуљевић, А. Костић, И. Ђировић, *Храм Успења Пресвете Богородице у Собини*, Врање 2020. ISBN 978-86-87029-26-2.

Јулијана Марковић „Зидно сликарство цркве Успења пресвете Богородице у Гркињи“ *Зборник: Народни музеј Ниш 27-28* (Ниш 2018/2019), 149-166.

- В. Даутовић „Од ратног ветерана до дворског кујунџије: Ђорђе М. Јанковић у друштвеним и уметничким збивањима Ниша друге половине 19. века“, *Династија Обреновић и проглашење Краљевине Србије*, ур. Сузана Рајић Народни музеј, Ниш 2023, стр. 195-214. ISBN 978-86-83019-79-3
- Д. Милић „Цркве у Заплању – недовољно познати споменици културе југоисточне Србије“, *Гласник Друштва конзерватора Србије* 45 (2021), 56-63. UDK 904:726.54(497.11) 908(497.11); ISSN 0350-9656.

4.2. Међународна научна сарадња

Кандидаткиња до сада није остварила међународну сарадњу каква је прописана правилником.

4.3. Руковођење пројектима и потпројектима (радним пакетима)

Кандидаткиња до сада није имала руководећу улогу у пројектима и потпројектима.

4.4. Уређивање научних публикација

Кандидаткиња до сада није учествовала у уређивању научних публикација

4.5. Предавања по позиву (осим на конференцијама)

Кандидаткиња није одржавала предавања по позиву.

4.6. Рецензирање пројеката и научних резултата

Кандидаткиња до сада није учествовала у рецензирању научних пројекта и научних ирезултата

4.7. Образовање научних кадрова

Кандидаткиња до сада није учествовала у образовању научних кадрова

4.8. Награде и признања

Кандидаткиња није добитник награда за научни рад.

4.9. Допринос развоју одговарајућег научног правца

У оцењиваном периоду кандидаткиња се својим самостални истраживачким радом позиционирала као перспективан млади истраживач уметности и визуелне културе Балкана у деветнаестом веку, са посебним фокусом на визуелну културу хришћана у Османском царству. Научни допринос кандидаткиње почива на методолошки утемељеном и интердисциплинарном сагледавању визуелне културе хришћана у Османском царству, чиме је значајно допринела интегрисању пограничних и до сада недовољно истражених културних простора у шире токове српске и балканске историје уметности 19. века. Кандидаткиња је допринела и пионирским истраживањима присуства и контекстуализацији руских икона и сакралних предмета на простору Балкана. Наведена истраживања изведена су пре или непосредно након одбране дисертације, те не потпадају под захтеве изнесене у Правилнику.

5. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јулијана Марковић „Црквена уметност у Нишкој епархији у првој половини 19. века“, докторска дисертација, ментор др Ненад Макуљевић, Одељење за историју уметности, Филозофски факултет Универзитета у Београду, 2025. (M70)

Јулијана Марковић „Russian Participation in the 1600th Anniversary Celebration of the Edict of Milan in Niš“. *The transfer of icons and religious objects: from the Russian Empire to Serbian communities*, ed. Nenad Makuljević, Faculty of Philosophy, Center for Visual Culture of the Balkans; Institute for Mediterranean Studies; Foundation of Research and Technology Hellas (2025), pp. 114–33, ISBN - 978-86-6427-375-6, doi:10.18485/f_ricontrans_sr.2025.ch5. (M44)

Јулијана Марковић „Зидно сликарство (1827) манастира Свети Роман“, *Ниш и Византија* 22 (2024), 355-374. (M33)

Јулијана Марковић „Побуна и памћење: визуелна култура и формирање колективног идентитета у нишкој епархији 1800-1878.“, *Човек и друштво у доба кризе: култура сећања, визуелност и кризе на Балкану од 17. до 20. века* (4. јул 2022), Филозофски факултет, Универзитет у Београду, 7. ISBN 978-86-6427-217-9. (M64)

Јулијана Марковић „Делатност велешких зографских радионица у Нишкој епархији у првој половини 19. века“, *Patrimonium.mk*, година 15, број 20 (Скопје 2023), 299-310. UDK75.052.071.1(=163.3:497.713):271.222(497.11)-773-9”18”. (M23)

Јулијана Марковић „Зидно сликарство олтарског простора цркве Свете Тројице у Габровцу“, *Саопштења* LIII (Београд 2022), 223-252. UDC 75.052(497.11) https://doi.org/10.18485/rzzsk_saopstenja.2022.54.9. (M51)

Радови објављени пре периода који се оцењује:

Јулијана Марковић „Историја уметности, архитектура и визуелна култура у Лесковачком зборнику“, *Лесковачки зборник LX* (Лесковац 2020), 135-150. (M52)

Јулијана Марковић „Новооткривена дела Јована Иконописца у околини Лесковца“, *Проблеми на изкуството* 1/2020 (Софија 2020), 45-50. (M23)

Јулијана Марковић „Зидно сликарство цркве Успења пресвете Богородице у Гркињи“ Зборник: Народни музеј Ниш 27-28 (Ниш 2018/2019), 149-166. (М53)

Јулијана Марковић „Иконостас цркве Светих Апостола у Турековцу“, Студије визуелне културе Балкана 2 (Београд 2019), 143-174. (М63)

Јулијана Марковић „Иконостас цркве Рођења пресвете Богородице у Лесковцу“, Студије визуелне културе Балкана I: Зографски кругови (Београд 2018), 127-152. (М63)

Јулијана Марковић „Владарски тронови у цркви Рођења пресвете Богородице у Лесковцу и Силаска светог Духа на Апостоле у Власотинцу“, Лесковачки зборник LVIII (Лесковац 2018), 291-306. (М53)

Јулијана Марковић „Представе Милоша Обилића у зидном сликарству цркве Вазнесења Христовог у Горњем Матејевцу и Свете Тројице у Габровцу“, Трећа годишња Центра за визуелну културу Балкана и Друштва историчара уметности и визуелне културе новог века: Књига абстраката, Београд 2019, 11. (М64)

Јулијана Марковић „Иконостас цркве Светих Апостола у Турековцу – симболика и реторичност икона апостолског реда“, Друга годишња Центра за визуелну културу Балкана и Друштва историчара уметности и визуелне културе новог века: Књига абстраката, Београд 2018, 14. (М64)

Јулијана Марковић „Иконостас цркве Рођења пресвете Богородице у Лесковцу“, Зографски кругови: Књига абстраката, Београд 2017, 12. (М64)

6. КВАНТИФИКАЦИЈА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА

Врста резултата	Вредност резултата (Прилог 2)	Укупан број резултата (укупан број резултата који подлежу нормирању)	Укупан број бодова (укупан број бодова након нормирања)
М23	4	1	4
М33	1	1	1
М44	3	1	3
М51	3	1	3
М64	0,5	1	0.5
М70	6	1	6
УКУПНО		6	17.5

Поређење са минималним квантитативним условима за избор у тражено научно звање

Диференцијални услов за оцењивани период за избор у научно звање: научни сарадник	Неопходно	Остварени нормирани број бодова
Укупно	16	17.5
Обавезни (1): М23+М44+М51	6	10

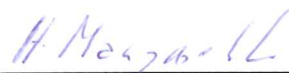
7. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија је на основу увида у достављену документацију и научни опус др Јулијане Марковић, размотрила све елементе њене биографије, објављених радова, учешћа на научним скуповима и резултата истраживачког рада. Констатује се да је кандидаткиња испуњава све услове за избор и научно звање и представља перспективног истраживача у области историје уметности новог века. На основу досадашњег образовања, научноистраживачког и стручног ангажовања, може се закључити да је Јулијана Марковић изградила јасно профилисан и методолошки утемељен истраживачки профил у области историје уметности и визуелне културе новог века. Научни рад кандидаткиње усмерен је пре свега ка проучавању црквене уметности хришћана у Османском царству, са посебним фокусом на простор Нишке епархије, који је први пут систематски и интердисциплинарно сагледан. Др Марковић је активно учествовала на научним конференцијама и њени радови цитирани у релевантној литератури сведоче о доприносу развоју научне дисциплине.

Имајући у виду постигнуте резултате у досадашњем истраживачком раду кандидаткиње, комисија закључује да др Јулијана Марковић испуњава све услове предвиђене Законом о науци и Правилником о стицању истраживачких и научних звања за избор у звање научни сарадник. Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду да кандидаткињу изабере у звање научни сарадник у области хуманистичких наука, грана историја уметности.

У Београду, 12. 5.2026.

Чланови комисије:

др Ненад Макуљевић
редовни професор
Одељење за историју уметности
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Ана Костић Текић
ванредни професор и виши научни сарадник
Одељење за историју уметности/Институт за историју уметности
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Владимир Јовановић
виши научни сарадник
Историјски институт Београд